

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Економіка водного
транспорт

Затверджено:

Протокол засідання кафедри економіки,
маркетингу та бізнес-адміністрування
№ 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри ЕМБА

 В.П. Яновська

Викладач	ЯНОВСЬКА Вікторія Петрівна Доктор економічних наук, професор	
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	ЯНОВСЬКА Вікторія Петрівна	
E-mail	v.yanovska@ukr.net	
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій Кафедра економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 телефон: +38095-837-60-12	
Консультації	Кожен понеділок та середа з 10 до 12 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 або за ZOOM посиланням	
Офіційна назва освітньої програми	Транспортні технології (на морському та річковому транспорті)	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	
Галузь знань, спеціальність	27 Транспорт 275 Транспортні технології (за видами) 275.01 Транспортні технології (на морському та річковому транспорті)	
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова	
Курс/ Семестр викладання	3/6	
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS / 120 загальна кількість годин	
Види та кількість аудиторних занять	Лекції – 20 годин/ 8 годин Практичні заняття – 24 години/ 8 години	

Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Інтернет.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Формування у майбутніх бакалаврів компетенцій в галузі економіки водного транспорту, уявлень про склад і структуру транспортно–дорожнього комплексу, організацію економічних процесів, систему основних економічних показників, їх планування та оцінку, методи управління економічним розвитком транспорту, в яких розкриваються знання, вміння та навички, що дозволяють акумулювати результати діяльності підприємств водного транспорту, приймати рішення щодо управління взаємодією видів транспорту та підвищення ефективності роботи транспортної системи в цілому.
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем
Загальні компетентності	ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами. ЗК13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
Спеціальні (фахові) компетентності	ФК1. Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища. ФК9. Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень.
Програмні результати навчання	ПРН6. Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій. ПРН8. Розробляти, проєктувати, управляти проєктами у сфері транспортних систем та технологій. ПРН17. Розробляти ланцюги постачань та оцінювати їх ефективність. Установлювати зв'язки між різними ланцюгами постачань. Визначення функцій логістичних центрів. Аналізувати особливості супутніх інформаційних і фінансових потоків. ПРН18. Досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність інфраструктури та технології функціонування транспортних систем. ПРН19. Пояснювати експлуатаційну, техніко-економічну, технологічну, правову, соціальну та екологічну ефективність організації перевезень. ПРН28. Організовувати перевезення внутрішнім водним транспортом. Оцінювати ефективність інфраструктури та технологій функціонування внутрішнього водного транспорту

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ КУРС

Завданням дисципліни вивчення основних економічних категорій, економічних законів та економічних принципів дії ринкових відносин в транспортно-логістичній системі; сформуванню у студента знання основних понять з дисципліни, практичні навички оцінки ефективності та техніко-економічного обґрунтування, розвинути аналітичні здібності, навички критичного,

системного, інноваційного мислення, навички пошуку інформації, розвідки з відкритих джерел, роботи з базами даних (міжнародними, національними, підприємств водного транспорту).

Курс оновлено у 2022/2023 н.р. за результатами тримісячного (з 18 квітня по 15 липня 2022 року) наукового візиту Яновської В.П. в Інститут економіки Польської академії наук (Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, PAN).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1 «Транспорт як галузь національної економіки»

Тема 1 Місце та роль транспорту у структурі національної економіки

Сфери та галузі національної економіки. Структура економіки за видами економічної діяльності. Транспорт у системі суспільного виробництва. Місце та роль транспорту у структурі національної економіки. Значення транспорту, для глобального, національного та місцевого економічного розвитку.

Тема 2 Ринок транспортно-логістичних послуг

Конкурентне середовище. Структура ринку транспортно-логістичних послуг. Моделі ринків на транспорті. Поняття транспортної системи, транспортно-дорожнього комплексу та продукції транспорту. Транспорт і ланцюги створення вартості. Роль і види транспорту загального користування. Логістика та розподіл транспортних потоків. Комплексний розвиток видів транспорту. Основні показники економічної діяльності транспорту.

Тема 3 Результати економічної діяльності на ринку транспортно-логістичних послуг

Економіка вантажних перевезень. Сегменти ринку транспортно-логістичних послуг в сфері вантажних перевезень. Моделі управління ланцюгами постачання. Логістичні, експедиторські, транспортні компанії. Ефективність логістики. Економіка пасажирських перевезень. Сегменти ринку транспортно-логістичних послуг в сфері перевезення пасажирів. Моделі транспортного обслуговування. Логістика спільного використання транспортних засобів. Сервіси. Стала мобільність.

Тема 4 Підприємство водного транспорту як суб'єкт господарювання

Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми господарювання. Організаційні форми та процеси взаємодії підприємства водного транспорту. Порядок утворення та ліквідації підприємства.

Змістовий модуль 2 «Функціонування і розвиток водного транспорту»

Тема 5 Економічні ресурси підприємства водного транспорту

Основні засоби підприємства водного транспорту. Основні засоби, їх структура та класифікація. Вартість основних засобів. Зношування основних засобів. Амортизація основних засобів: поняття та способи нарахування. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Оборотні засоби підприємства водного транспорту. Склад, структура та класифікація оборотних засобів. Кругообіг оборотних засобів. Показники оборотності, стану та ефективності використання оборотних засобів. Методи визначення потреби у оборотних засобах. Трудові ресурси підприємства водного транспорту. Персонал підприємства. Особливості організації та нормування праці на підприємстві. Показники ефективності використання трудових ресурсів. Заробітна плата. Форми та системи оплати праці на підприємстві водного транспорту.

Тема 6 Фінансові результати підприємства водного транспорту.

Сутність і класифікація витрат. Поняття та види собівартості. Методи розрахунку собівартості перевезень. Доходи підприємства водного транспорту. Особливості ціноутворення на транспорті. Тарифи на транспортно-логістичні послуги. Прибуток та рентабельність підприємства водного транспорту. Фінансовий стан підприємства водного транспорту. Система показників фінансового стану.

Тема 7 Інноваційно-інвестиційний розвиток водного транспорту

Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи підприємства водного транспорту. Інтелектуальна власність. Об'єкти інтелектуальної власності. Вартісна оцінка нематеріальних активів: стандарти, методи. Інновації: поняття, класифікація інновацій. Характеристика інноваційних процесів. Життєвий цикл інновацій. Роль інвестицій в інноваційному розвитку. Фінансове забезпечення інновацій. Характеристика інвестиційних процесів. Поняття та види інвестиційних рішень та проєктів. Техніко-економічне обґрунтування.

Тема 8 Європейська інтеграція та економічний розвиток

Євроінтеграційні засади економічного розвитку України. Транс'європейська транспортна мережа. Структура мережі. Коридори базової мережі та горизонтальні пріоритети. Законодавство та дії, пов'язані з TEN-T. Сталий транспорт. Зелена угода. Сталий розвиток різних видів транспорту. Інтерналізація транспортних зовнішніх витрат. Оцінка зовнішніх витрат.

Практичні заняття курсу передбачають виконання практичних розрахункових завдань з використанням реальних баз даних, проведення аналітичних досліджень, дискусії за темами, виступи та презентації з тематики дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 1 бали. Максимальна сума становить 10 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за виконанням розрахункових завдань, аналітичних досліджень та інших завдань та активністю здобувачів вищої освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 6 балів за практичне заняття). Максимальна сума становить 12 балів.

Самостійна робота

Написання та захист на практичному занятті реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 18 балів.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій.
4. Google Classroom
5. [Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ](#).

Список рекомендованої літератури

1. Економіка залізничного транспорту: Навчальний посібник / [М.В. Макаренко, В.П. Яновська, В.І. Творонович, О.Р. Приймук та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. В.П. Яновська. 2-ге вид., перероб. К.: 365, 2019. 364 с.
2. Економіка підприємств водного транспорту: Навчальний посібник / [В.Г. Коба, С. М. Боняч, О.Є. Бабіна, О.О. Карпенко та ін.]; кер. кол. авт. За заг. ред. В.Г. Коби. К.: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2017. 474 с.
3. Економіка транспорту: Навчальний посібник / За ред. В.Г. Коби. К.: КДАВТБ КМУЦА, 1999. 254 с.
4. Кулаєв Ю.Ф. Економіка залізничного транспорту. 2-е вид., переробл. і доповн. К.: «Фенікс», 2012. 240 с.
5. Основы экономики транспорта: Конспект лекций и задания к самостоятельной работе для студентов 3-4 курсов всех форм обучения направления подготовки 1004 (6.070101) – «Транспортные технологии (по видам транспорта)» / Авт.: Торкатюк В.И, Пан Н.П., Коненко В.В. и др. Харьков: ХНАГХ, 2009. 159 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/11320433.pdf>
6. Соціально-економічні аспекти розвитку підприємств транспорту України: монографія / За аг. ред. М.В. Макаренко. К.: ДЕТУТ, 2013. 295 с.
7. Immers L.H., Stada J.E. Basics of Transport Economics. Heverlee, February 2004 (Updated August 2007). 59 p. <https://www.mech.kuleuven.be/cib/verkeer/dwn/H111part4.pdf>
8. Kockelman K., Chen T.D., Larsen K., Nichols B. The Economics of Transportation Systems: a Reference for Practitioners. University of Texas at Austin. January 2013. 310 p. https://ctr.utexas.edu/wp-content/uploads/pubs/0_6628_P1.pdf
9. Palma A., Lindsey R., Quinet E., Vickerman R. A Handbook of Transport Economics. – Edward Elgar Pub, 2011. – 928 p. <https://econpapers.repec.org/bookchap/elgeebok/12679.htm>
10. Rodrigue J.-P. The Geography of Transport Systems, Fifth Edition, New York: Routledge, 2020. 467 p. <https://transportgeography.org/>
11. Transportation Economics. Universities-National Bureau Committee for Economic Research. January 1965. <https://www.nber.org/books-and-chapters/transportation-economics>
12. Trans-European Transport Network (TEN-T). https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/infrastructure-and-investment/trans-european-transport-network-ten-t_en
13. Internalisation of transport external costs. https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/sustainable-transport/internalisation-transport-external-costs_en
14. A European Green Deal. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
15. Sustainable transport. https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/sustainable-transport_en
16. Fernandes G., Teixeira P., Santos T.A. The impact of the Ukraine conflict in internal and external grain transport costs. Transportation Research Interdisciplinary Perspectives, Volume 19, May 2023, 100803, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590198223000507>
17. Державна служба статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
18. Офіційні сайти транспортних підприємств

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».